List 37. **NOVICE** Tečaj XLVII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr. za pol leta 1 gold, 70. kr. za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gol 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 11. septembra 1889.

Obseg: Pitanje. — Kedaj sadimo sadno drevje. — Kako s konji ravnati. — Češpljevemu drevju v pohvalo. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Pitanje.

Meso, ki ga prinašajo na trg, je navadno dvoje vrste: tolsto in medlo, dobro in slabo, slabega je največ. Kdor vedno dobro meso kupuje, skoro si misliti ne more kako je „medlo“ meso, ki ga prodajejo po ceni na trgu. Dobro meso se dvakrat ali pa tudi celo trikrat tako drago plačuje, kakor slabo. To je zapeljalo živinarje, da pri krmljenji le na to gledajo, da bode živina debela.

Kako se pa more živina tako rediti in krmiti, da konsument ne bode dobil mesa pokritega z 1 do 2 palca debelim lojem, pa tudi ne takega, ki obstoji iz mehkih, tenkih in medlih vlaken? Kako ravnati? Prvi pogoj je, da se mlada živina dovolj giblje, da telet ne privezujemo ali priklepamo, dokler niso eno ali dve leti stara, v tem času jih moramo dobro krmiti — vendar pa tudi ne smemo dva ali tri mesece starih na plano goniti, da bi potem morala dolgo časa vse mogoče prenašati in trpeti dokler niso izpolnila dveh ali treh let, na kar pa jih po dandanes navadnem načinu tako pitajo, da jim odvzamejo vsakeršno gibanje ter jim dajo preobile ogljenčaste krme. Ni se treba čuditi, da tako vzrejena žival nima dovolj razvitih mišic, katere so na debelo s skoro neužitno tolščo prevlečene. Če hočemo meso zboljšati, moramo pospeševati razvoj mišic ne le s privajanjem primernemu gibanju, ampak tudi s primernim krmljenjem. Primerno krmljenje pospešuje neprestano zdravo in normalno rast, s krmo pa, v kateri je veliko beljakovinskih in duščastih snovi, dobivajo živali snovi, iz katerih je sestavljeno medlo meso. Tudi moramo pomisliti, da živali krme, katera provzročuje vročino in dela tolščo, ne morejo predelati v medlo meso, koristna je pa taka krma, če tolščo želimo ali je potrebujemo, ker z duščičastimi sestavinami dela tolščo. Živalim, ki so vzrejene pri nizki temperaturi in se krmijo obilno z ogljenčasto pičo, nabira se rada po vrhu tolšča, živali, katere imamo v gorkih, pripravnih hlevih in katere dobivajo dovolj beljakovinske krme, pa imajo sočno, žilasto in lepo podraščeno meso.

Kedaj sadimo sadno drevje.

To vprašanje so mi uže mnogokrat stavili, in tudi marsikedo izmed naših sadjarjev je bil tako vprašan, kar kaže, da naši gospodarji nimajo še povsem pravih pojmov glede pravočasne saditve, in zato gotovo ni odveč, če zopet enkrat razmotrivamo to reč v našem listu.

Odgovarjaje na to vprašanje moramo imeti najprvo to v čislih, da požene vsako seme in vsaka rastlina kali ali poganjke iz onih snovi, katere so nakopičene v semenu, oziroma v rastlini, in da se rast sploh more pričeti, le če je dosti primerne vlage, zraka in toplote. Ozirati se nam je pa dalje tudi na to, da potrebuje listje mnogo vlage, katero korenine srkajo iz zemlje ter jo potem dvigajo po rastlini navzgor! Ako seme najprvo požene korenino, podvrže se le naturnemu zakonu, kajti ako potrebuje listje posebno mnogo vode, mora pač biti poprej del rastline, ki more srkati vodo iz zemlje, in to je korenina.

Ako s tem pospešujemo rast drevesu, moramo skrbeti mlademu presajenemu drevju za korenine, predno more pognati listje. Korenine se brez dvombe delajo spomladi ter jeseni, to ve vsak, vendar je dobro znati, kedaj se delajo korenine najrajše, ali vsaj, kedaj se jih bode več storilo, predno ozeleni drevo, ako drevo jeseni ali spomladi vsadimo.

Gori smo uže rekli, da se delajo novi poganjki iz nakopičenih snovi ob primerni toploti. Iz tega utegne marsikdo sklepati, da je spomladanjska saditev boljša, ker za jesenjo pride zima, katera vsako rast uniči. Res je, da ne zapazimo nobene rasti po zgornjih delih rast-

line nekaj mesecev, vendar je v tem času kmalu za jesenjo in zgodaj spomladi v zemlji toliko toplote, da se rast pod zemljo oživi. Kdor je jeseni prisul drevje v zemljo v ta namen, da bi ga spomladi vsadil, najde spomladi po njem mnogo lasnatih koreninic, katerih jeseni gotovo ni bilo. To sem n. pr. opazoval na divjakih, katere sem jeseni prisul, da sem jih meseca januvarija ali februvarija v roki pocepil. Izkusil sem pa to tudi na drevescih, katera sem po zimi dobil in prisul, spomladi jih pa iz zemlje vzel. V prvem slučaji so se naredile korenine pred zimskim mrazom, v drugem slučaji pa še pred pravo spomladjo.

Iz vsega tega izhaja za nas, da bode drevje najbolje raslo, ako more, predno ozeleni, narediti še dovolj korenin, a to je brezdvombeno tedaj, kadar vsadimo drevje jeseni, a čim prej, tem bolje.

Res pa moramo pri tem paziti da je les drevesa, katero menimo presaditi, popolnoma dozorel, in da je rast zunaj zemlje popolnoma pri kraji, kar spoznamo na tem, da se so naredili po novih poganjkih vrhovni popi. Če je tako, lahko pričnemo presajati.

Presajamo pa jeseni lahko toliko časa, dokler je zemlja rahla in ne premokra, kakeršna je po nekaterih legah dlje, po drugih pa manj časa. Kdor pa spomladi presaja, stori to prav kmalu, t. j. precej, kadar se zemlja osuši in se da obdelovati.

Kako s konji ravnati.

„Po malem na delo, po malem v hlev“, to je glavno pravilo zastran konj z ozirom na pričetek in konec kakšnega opravila ž njimi. To hoče reči: začni voziti mirno ter ne zahtevaj, da bi žival morala hipoma in precej ob začetku delati in bežati na vso moč, ampak začni po malem in zahtevaj potem polagoma čedalje več. Ako časi prenehaš in privoščiš živali počitka, provzročiš, da mišice in sopila popolnoma in vztrajno delujejo. Jednako odnehavaj, miri žival in priganjaj jo čedalje manj, predno dospeš domov in konja v hlev postaviš. Po težkem delu, po hitri vožnji konja nagloma v hlev postaviti, to mu nič ne koristi, mišic nič ne pomiri, ampak stori, da postanejo trde. Zadušli, nezdravi zrak, kakeršen je navadno po hlevih, pa škoduje plučem, ki so močno razburjena, in koži, ki se jako poti.

Če hočeš s konji daleč in hitro voziti, ne polagaj veliko, ne krmi preveč malo poprej, predno odpotuješ, ampak preteče naj vsaj eno ali pol ure, da prebavi konj použito hrano. Prebavljanje je delo, za katero je živali časa treba ravno tako, kakor za vsako drugo opravilo. Kdor ne ravna tako, zahteva od živali dvojno delo, ob enem, vožnjo in prebavljanje, pa nobeno se ne vrši pravilno, zdravo in prav. Prebavljanje postane nepopolno, hrana se ne ukoristi tako, kakor bi se morala, mnogo redilnih snovi se potrati, konj ne more vseh sil za vožnjo napeti, ker ni do sita nakrmljen. Najbolje kaže konja trikrat krmiti: zjutraj, opoludne in zvečer, in sicer zvečer se naj polaga največ, po noči pa nič, takrat naj truplo počiva, in prebavila naj delujejo, da jih nič ne moti.

Naglo z delom menjavati, to škoduje konjem močno. Ako so na primer konji ves teden morali težko vleči, voziti, pri čemer so le po malem hodili, škoduje jim močno, če jih potem v nedeljo zaprežemo ter se hitro peljamo v mesto ali na izprehod. Dobra konjska oprava je veliko vredna, za polovico dela, ker v njej konj vse svoje sile rabi. Kadar oprava ne leži prav, ali se pod njo nabira prah in nesnaga, nastanejo, zlasti po leti, tako zvani otiski, kateri žival jako bolijo. Tako zbolevši konji rede se slabo, ne morejo pri delu rabiti vseh svojih sil, ker prizanašajo bolestnim stranem svojega života. Slaba oprava stane gospodarja zaradi marsikaterih izgub pri živalih in delu veliko več, nego bi stala nova in boljša oprava.

Kadar začnemo voziti, naj vsi konji ob enem, jednakomerno in mirno potegnejo. Zaletavanje enega konja oškoduje opravo, pogubi konje v kratkem času ter ne pomaga nič k srečni vožnji, ampak jo le ovira. Navadno je voznik kriv slabi navadi, da se konji nepravilno zaletavajo, napenjajo in mučijo, ne da bi vsi jednakomerno in mirno vlekli. Pameten voznik bode to vselej lahko dosegel, ako s konji lepo ravna. Surovost vse izpridi, vsaj malokedaj pomaga.

Kedar so konji vsled težkega dela ali naglega dirjanja razgreti in mokri, ne smemo pripustiti, da bi morali stati, na hladnem vetru ali prepihu, na primer na cesti pred krčmo, sicer jih v kratkem času pokvarimo. Časi zaradi tega konj tudi naglo pogine na cesti, vsaj mnogo bolezni dobivajo konji na ta način. Ako si prisiljen vročega konja postaviti v hlev, pretri konju kožo s slamo, da se hitreje posuši, potem pa ga pokrij z lehko odejo. Če je le mogoče, pa ne postavljaj vročega konja v hlev, ampak daj mu izprehoditi se in oddahniti si po malem. Koliko celo varčni gospodarji v tem oziru greše, kar bi sebi in živalim na korist lahko opuščali!

Češpljevemu drevju v pohvalo.

Marsikatera plemena sadnega drevja so ob rasti zelo občutljiva; nekatera mnogokrat pozebejo, druga rode zopet le ob ugodnih letinah, iz večine je vzgoja zelo težavna, pri mnogih je obiranje zelo sitno, in slednjič pa sadja še lahko prodati ne moreš.

Pri češpljevem drevji sadjar vseh teh težav skoraj ne pozna, zato se pa to drevje tudi skoraj povsod nahaja, in to po obširnih posestvih z uzornim kmetijstvom, kakor tudi pri revni koči.

Vodja vinarske šole v Klosterneuburgu, baron Babo, zato tudi hvali češpljevo drevo v svojem vinarskem koledarji za l. 1884. tako le: Češpljevo drevo je sicer najnavadnejše, pa tudi najkoristnejše sadno drevo, in to zaradi naslednjih razlogov:

1. Ni druge vrste sliv, katere bi bile toliko priljubljena jed, kolikor sveže češplje.

2. Češplja se izvrstno suši in je kuhana sladka, a ne kisla, kakor druge slive.

3. Iz češplje napravlja se najboljša čežana in najboljše žganje.

4. Oluplje.e in posušene češplje brez pešek so najboljša sladka salata (kompot).

5. Češpljevo drevo rodi zelo obilno.

6. Češpljevo drevje je kaj lahko razmnoževati.

Katero sadno drevje ima vse te dobre lastnosti? Zato se pa češpljevo drevo tudi nahaja po vseh zmerno gorkih krajih in v mrzlejšem podnebji. — Ni je kmetske hiše, za katero bi ne bilo češpljevega vrta, ni ga potoka, ne vlažne dolinice, v kateri bi se ne nahajalo to koristno drevo. — Ako pridemo v Banat, v Srem, vidimo tam zelo obširne češpljeve vrte, celo velike grajščine se pečajo tam s češpljevo vzgojo.

Kdor se hoče baviti s sadjarstvom v veliko, temu je eden prvih pogojev, da se pridelano sadje lahko obtrga, oziroma spravlja, in da se tudi velike množine pridelka lahko zmagajo. Češplja se pa lahko otrese, sad se lovi na rjuhe, in videl sem v Banatu, kako so tudi otresli cele vrte češpelj, katere so potem spravljali z grabljami na kupe. Kdor ima toliko češpelj, spravi jih v sode in prilično žge po zimi slivovec, ki se po vsem svetu lahko speča, in cena mu je toliko viša, kolikor je starejši, zato je mogoče počakati visoke cene.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

126.

Sadjarstvo pri starodavnih Grkih in Rimcih.

Na Grškem nahajamo uže v najstarejšej zgodovinskej dobi mnogo žlahtnega sadja. Semitski trgovci so uže v prastarej dobi prinesli z Azije na Grško mnogovrstnega kulturnega bilja, in so Grke poučevali v vzgoju sadja. Uže Homer, opisujoč vrtove Alkinoga in Laerta, spominja sladke hruške in smokve, zelene oljike in rudečepisanega jabolka. Pozneje je imela Grška obilico vsakovrstnega sadja. Uže Drakonovi zakoni spominjajo sadja, in Atenci so pričali, da je neki Eumolfus zmislil cepljenje sadja. Za Aleksandra Silnega je moralo biti sadje na Grškem uže osobito fino in okusno, ker so za Aleksandrom pošiljali sveže gorsko sadje v samo Azijo. Aleksandrove vojske v Aziji so odprle z novega pot žlahtnemu sadju. Za Teofrasta so rasle uže na Grškem najsočnejše hruške z Male Azije, prekrasna jabolka z Armenije, sladke breskve z Egipta in sočne črešnje od Ponta. Najboljše kutine so dobivali Grki s Krete z mesta Kidona, po katerem so dobile ime „kidonia“. V grškej pojeziji je bila kutina ono isto, kar je bila tudi pri starih Izraelcih. Solon je odredil, da imajo mladenići na poročni dan jesti kutine, ker se je mislilo, da kutina more razbiti zle vroke. Črešnje spominja Teofrast ter jej točno opisuje vzrast, skorjo, cvet in sad. Sliv so imeli Grki več vrst. Najžlahtnejše slive so dobivali s Sirije, in z Grške so prišle v Italijo, kakor to Plinij omenja. Za marelice vele nekateri, da so prišle z Armenije za Aleksandrovih vojsk, a drugi trdijo, da so jih dobili za časa Ptolomejcev z Egipta. Za breskve trdi Teofrast, da so došle z Azije na Kreto in v Egipet, od tu pa na Grško.

V Italiji se je udomačila najpreje vinska trta, in še le za njo je začelo polagama dohajati pojedino sadje, nekaj z Grškega, nekaj z Azije. Za Katonovega časa ni bilo v Italiji še niti breskev, niti dobrih črešenj, niti dobrih sliv. Še le za gospostva rimskega so došle breskve s Perzije, marelice z Epira, boljša in žlahtnejša jabolka, hruške in slive z Armenije, boljše višnje s Ponta. Ob istem času je došlo še tudi razno drugo južno sadje. Za nekatero sadje vemo ne samo leto, temveć tudi človeka, ki ga je v Italijo prines l. Neki Apij je prinesel s Peleponeza osobito fino vrsto jabolk, ki imajo še dandanes njegovo ime, in plemeniti razkošnik Lukul je uvel breskve marelice in žlahtne črešnje. Kedar je Lukul 74. l. pred Kr. slavil zmago nad Mitridatom, vozil je ob svojem prihodu v Rim na posebnem vozu celo črešnjo s perjem in zrelimi plodovi. Bila je to sladka in žlahtna vrsta, katere do takrat Rimci še niso poznavali. V rimskih spisih nahajamo popisane vse najglavnejše vrste pojedinega sadja, in ti popisi nam najbolje pričajo, kako se je sadjarstvo v Italiji brzo razširilo in vkoreninilo.

Najstarejše sadje, ki se je v Italiji vzgajalo, bila so jabolka. Verojetno je na vso moč, da so prvi poljedelci v Italiji začeli sami vzgajati in žlahtniti lesnike, ki so rasle po šumah. V prvem in najtemnejšem početku rimske povesti nahajamo jabolko kot dobro poznato domače sadje, dočim se je drugo sadje pozneje doselilo.

Za veliko starost jabolka v Italiji govori nam še to, da so Rimci še drugo sadje jabolko nazivali. Tako so nazivali breskvo perzijsko jabolko, marelico armensko jabolko, kutino, kidonsko jabolko, in to zato, ker so s teh krajev dotično sadje dobili, ali vsaj mislili so, da je tu doma. Plinij je poznaval 36 vrst jabolk, ali vse te vrste so bile v manjšej ceni kakor hruške, kakor je to še dandanes v Italiji.

V vzgoju hrušk so nadkrilili Rimci Grke, kajti hruški ugaja podnebje v Italiji veliko bolje kakor v Grški.

V vsem so imeli 56 glavnih vrst, in med njimi je bilo tudi takih, od katerih so naše najžlahtnejše vrste.

Kutin je bilo v Italiji velikih in malih, in Plinij je poznaval 6 vrst. V Rim so prišle z Male Azije preko Roda in Krete. Kutina ima v Italiji mnogo ostrejši in lepši duh, kakor v severnih krajih. Zato so starodavni

*

Rimci nastavljali kutine po sobah, v katerih so obiskalce sprejemali. Ta navada postavljati zrele kutine po sobah, razširjena je še dandanes po Italiji.

Breskve so bile s početka v Rimu zelo drage, ena je veljala do 15 kr. v našem denarju. Za Plinijevih časov so bile breskve uže povsodi po Italiji razširjene, da si jih ni bilo več kot 4 vrste. Najpriljubljenejše so bile v Rimu one breskve, katere so dovažali z današnje Francoske. Vse naše žlahtnejše vrste breskev so pred kot ne s Francoske.

Marelice so bile za Plinijevih časov še le do 30 let poznate, in bile so tudi še drage. Dioskorid priporoča marelice kot vrlo zdravo sadje, dočim jih Galen zametava. Rimci so imeli samo eno vrsto marelic, in ta je bila, kakor je videti, mala in drobna. Sočnejše in žlahtnejše vrste so pozneje vzgojili.

Slive ne spominja niti Katon niti Varon, a Plinij pozna uže 12 vrst. Omenja pa, da pred Katonom gotovo ni bilo v Italiji sliv, ki bi bile užitne. Vergil in Ovid opevata slivo. Za Neronovih časov je bilo v Italiji uže 30 vrst sliv, dočim je v celem rimskem cesarstvu raslo do 200 vrst.

Črešnje so morale biti uže pred Lukulom, ali so bile pred kot ne, še slabe in drobne, kajti še le Lukul je začel boljše in mesnatejše uvažati. Rimci so pozneje poznali 10 vrst.

Višnje so bile v Italiji gotovo zelo slabe.

(Dalje nasl.)

Trgovinska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

IV. Gospod zbornični svetnik Anton Klein poroča, da so občinski zastopi v Beli Peči, Kranjski Gori in na Jesenicah prosili, da bi se napravile v teh krajih s pošto zvezane brzojavne postaje.

Na Jesenicah je gotovo brzojavna postaja zelo potrebna, ker so na Savi in v Javorniku velike tvornice za železo in jeklo in se zdaj zida na Savi prav blizu Jesenic velika tvornica za izdelke iz železa, ki utegne promet zelo povečati, ker se bode v njej izdelovalo mnogo blaga, katero se doslej na Kranjskem ne izdeluje, temveč na Kranjsko uvaža. Tvornica bode imela mnogo trgovinskih zvez ne le v Kranjski, ampak tudi v drugih kronovinah Avstrije, na Ogrskem, Hrvatskem in tudi v inozemstvu. Tedaj bode gotovo tudi mnogokrat potrebovala brzojavnega dopisovanja. V tem kraju in v bližini stanuje pet trgovcev s čebelami, kateri imajo razsežno trgovino v inozemstvu. Na Jesenicah koplje se mnogo mavca, ki se prodaja ne samo na Kranjskem, ampak se tudi pošilja na Hrvatsko in Štajarsko. Tudi domači obrtni izdelki, pletene nogovice, jopice in hlače, pošiljajo se na Koroško in Štajarsko. Pet žag izdeluje dile in drugi žagani les, in trgovina z lesom v obče je zelo živahna. Poletne mesece je na Jesenicah, Savi in Planinі mnogo tujcev, ki velikokrat rabijo telegraf. Zajedno je treba omeniti, da bi občinski uradi na Jesenicah, v Koroški Beli in na Dovjem, ter župni uradi v teh treh krajih mnogokrat rabili brzojavno postajo.

V Kranjski Gori je c. kr. okrajno sodišče, c. kr. davčni urad, c. kr. notarijat, občinski in župni urad, c. kr. poštni urad, c. kr. žendarmerijska postaja, dacarski urad, dalje so tu zastopniki več zavarovalnic. Kranjska Gora je središče precej razsežnega sodnega okraja, kamor prihaja mnogo ljudij iz druzih sodnih okrajev. Brez dvojbe je tedaj, da so takim krajem, kakor je Kranjska Gora, brzojavne postaje neizogibno potrebne in tudi koristne v mnogih ozirih. Neovržno je, da je jeden najvažnejših činiteljev v prospeh občin telegraf. Ljudstvo se peča v prvi vrsti s kmetijstvom, ali vendar se mora žito in moka uvažati iz drugih krajev. Živinarstvo, osobito pa ovčarstvo, je živahno, in prodajalci, kakor kupci živine pogrešajo često brzojavne zveze z drugimi kraji. Lesna trgovina je obsežna in v Kranjsko Goro prihaja radi lesa mnogo kupcev. Po leti hodi iz tega kraja veliko moških šumarit na Štajarsko, katerim bi tudi mnogokrat v važnih stvareh koristila brzojavna postaja. Res, da se tudi more brzojaviti na železnični postaji, toda te postaje so v prvi vrsti za železnične namene in šele potem za stranke, torej se ne more zahtevati, da bi vse to storile, kar store državne brzojavne postaje. V Kranjski Gori in bližnjih vaseh je mnogo trgovcev, ki vsi žele, da se ustanovi brzojavna postaja. Kranjska Gora in Podkoren sta priljubljeno letovišče.

V občini belopeški je kaj razširjena obrtnost in prebivalci si zaslužijo mnogo v tvornicah za jeklene in železne izdelke, v tvornici za leseno volno ter na žagah. Delavcev je v teh tvornicah do 200 in smelo se trdi, da obrt preživlja nad 500 ljudi. Poleg teh večjih obrtnih podjetij je tudi več malih obrtnikov in trgovcev. Lesna trgovina je tudi precej živa. Poudariti je tudi treba, da sta pri Beli Peči obče znani jezeri, ki ju vsako leto prihaja na stotine ljudij gledat; dalje je Bela Peč zelo priljubljeno letovišče. Vse to s'li vsakega razumnika, da mora vprašati, zakaj še nima ta kraj brzojavne postaje.

Na podstavi rečenega predlaga torej odsek: „Slavna zbornica naj se v svojem poročilu do c. kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva izreči za napravo brzojavnih s pošto zvezanih postaj na Jesenicah, v Kranjski Gori in Beli Peči.“ — Predlog je bil sprejet.

V. Gospod zbornični svetnik Anton Klein poroča, da je občina Šentožbalt prosila dovoljenja, da se napravi v Trojanah s pošto zvezana brzojavna postaja.

Vas Trojane leži ob veliki državni cesti blizu kranjsko-štajerske meje in je od te vasi do brzojavnih postaj v Lukovico na Kranjskem in na Vransko na Štajarskem tako daleč, da se je teh postaj mogoče posluževati le redkokedaj, ker se mora preveč plačevati za pot k postajama. Trojane so v občini Šentožbalta, ki

šteje po zadnjem številjenju 2759 duš. Brzojavna postaja v Trojanah bila bi v rabo ne samo 31 vasem in 17 zaseljem, ki se nahajajo v občini šentožbaltski, nego tudi bližnjim v brdskem in litijskem sodnjem okraju. V občini šentožbaltski je 42 samostalnih obrtnikov, mej njimi 13 mlinarjev in žagarjev. Trgovina z lesom. čreslom in deželnimi pridelki je precej živahna in so prodajalci v zvezi s trgovci v Ljubljani, Trstu in drugih mestih; tedaj je tudi promet po državni cesti proti Ljubljani in okrajni proti južni železnici v Zagorju živahen. Ker je v občini Šentožbalta in v sosednjih zelo mnogo obširnih gozdov, nadejati se je, da bode trgovina z lesom vedno bolj procvetala, in to bi gotovo na korist prodajalcem in kupcem pospeševala brzojavna postaja. V poštev pa je tudi treba jemati, da bi brzojavna postaja gotovo dobro došla občinskemu uradu v Šentožbaltu, župnim uradom v Čemšeniku, Šentgothardu, v Kolovratu, in v Št. Ožbaltu, potem potovalcem, vojakom, katerih vsako leto mnogo peš ali na konjih hodi skozi Trojane, kjer tudi mnogokrat prenočujejo.

Ker se ne more tajiti, da ne bi brzojavna postaja pospeševala obrta, trgovine in prometa, zato je odsek mnenja, da je postaja potrebna, torej nasvetuje: „Slavna zbornica naj se v svojem poročilu do c. kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva izreče za napravo s pošto zvezane brzojavne postaje v Trojanah.“ — Predlog je bil sprejet.

VI. Gospod zbornični svetnik Jernej Žitnik poroča o tržnem redu in semenjskem tarifu za semnje v Medvodah. Občinski odbor v Medvodah sklenil je tarif za semenjske davščine in je to županstvo s tržnim redom vred predložilo visoki c. kr. deželni vladi v potrjenje v zmislu § 70. obrtnega reda z dne 20. decembra 1859, drž. zak. štev. 227.

Tržni red je pravilno sestavljen in se ozira na določila zakona zoper živinsko kugo od 29. febr. 1880, drž. zak. št. 35, in tudi tarif se naslanja na deželni zakon z dne 3. decembra 1868. drž. zak. štev. 17. Po tem tarifu bode plačevati 1. za stajališče ali bajto po 40 kr., 2. za vprežno ali veliko klavno živino po 6 kr., 3. za majhno klavno živino po 3 kr., 4. od stavkarja, ki kaj prodaje, po 4 kr. Ako se primerjajo ti postavki s tarifom, pridejanim k omenjenemu deželnemu zakonu, po katerem je dopuščeno naslednje tržnine skleniti: a) za jedno stajališče ali bajto od 10 kr. do 1 gld., b) za jedno vprežno ali veliko klavno živino od 3—6 kr., c) za jedno majhno klavno živino od 1 - 3 kr., d) od vsakega stavkarja, ki kaj prodaje 6 kr., — sme se trditi, da niso previsoki, da se je pri sklepanju oziralo na § 69. obrtnega reda z dne 20. decembra 1859, drž. zak. štev. 227.

Z ozirom na rečeno nasvetuje odsek: „Slavna zbornica naj se izreče v svojem poročilu do visoke c. kr. vlade za potrjenje tarifa semenjskih davščin.“ — Predlog je bil sprejet.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

„Po megli solnce“.

Zdi se nam skoraj, da se častilcem Bismarkovim novejši čas nič kaj povoljno ni zdelo, da se njegovo ime ni več imenovalo vedno in med vsemi prvo. Minuli so namreč tedni obiskovanj nemškega cesarja, deloma obiskanj pri njemu in eno teh obiskanj obeta se za bližnje dni.

Imenu Bismarkove hiše je pa prišla, kakor je videti vsled posebnega naročila na pomoč brošura, katera ima naslov v nemščini izražen soglasen z naslovam teh vrst.

Pisatelj brošure ni imenovan, vidi pa se z vsega, da ji je namen proslavljati Bismarka, deloma opravičavati, zakaj Bismark za čas starega cesarja Viljema ni imel proste roke glede miru in vojske. Tudi nasprotje med Bismarkom in Waldersseom razpravlja brošura naravno zadnjemu sovražno.

Glede Bismarka pravi pisatelj, da je „nenadomestljiv“, od katerega ljudstvo nikakor noče pustiti.

Grofu Waldersseu pisatelj neprikrito rekava, da on nima ne dolžnosti in ne pravice, svetovati cesarju glede časa in političnih pogojev vojske ter da je kancler edini svetovalec cesarjev, katerem mora pristajati beseda o tem „ali“ vojska in kateremu mora prvemu naznaniti načelnik generalnega štaba, „kedaj“ vojska.

Mično se dela brošura z razsojevanjem življenja na dvoru za čas življenja starega cesarja Viljema. Postale so pri dvoru merodajne osebe in nastal je tak način govorjenje, ki se ni mogel imenovati najboljši, cesar tega ni zapazil, kako je družba na dvoru postala poptujena, drugim pa se je zdelo primerneje z ozirom na cesarja molčati. Oni elementi, ki so bili v nasprotji s strogo navado, postali so nevaren izgled za rahločutno mladino.

Vsled prijazne navade cesarjeve ustavilo se je vpokojevanje višjih častnikov in to je pouzročilo marsikateri pomislik glede gibčnosti in bojevitosti vojne.

Ker cesarju starčeku ne bi bilo več mogoče prenašati težave vojske, in ker bi bila postala velika nevarnost za njegovo življenje vsled žalosti, da bi moral ostati doma, morala bi vojska izostati tudi ne glede na politične razloge.

Za to vlada, prisiljena računati z oziri tako kočljive vrste, ni imela vsak trenutek popolne prostosti, vojskovati se silovito in rezno.

Cesar Viljem bil je le še mož enega dneva, in strah, da se lahko, ako prestola-naslednik vlado prevzame, unanja in notranja politika preobrne v popolno nasprotje, povzročil je neko onemoglost nemške politike.

Vsi časniki, ki zastopajo zadrugo kanclerju udanih poslancev, prinašali so še pred, ko je na svitlo prišla brošura, odlomke iz nje. „Kölnische Zeitung“ piše o brošuri, da je njen pisatelj eden „vedočih“, ki ima

ključ k marsikateremu skrivnemu predelu noveje zgodovine. „Freisinnige Zeitung“ glasilo vse stranke, katere pristaš je bil pokojni cesar Friderik — pa imenuje brošuro „zabavljico“, katere pisatelja poznati bi bilo posebno zanimivo.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane — Fcm. bar. Schönfeld je ogledaje brambovski polk, nad 100 častnikom neaktivnega stanja rekel: učite se slovensko, ker častnik mora znati občiti z vojaki.

— **Častnik mora znati občevati z vojaki prostaki**, katerim je vodnik. Nič bolj naravnega kot to, in vendar se kaže potreba ponavljati ta čisto naraven stavek.

Nemški centralisti zatekali so se izrekoma po razdvojenji države leta 1867. h klicu: „edinost vsaj pri vojni“, edinost v nemškem vojnem jeziku to se je klicalo, kar pač vsakdo lahko prijema z roko, edino v namen ponemčevanja drugih avstrijskih narodov. Skušnje zadnjih 20 let in več so prejasno pokazale, da sama nemščina nima čudovite moči v sebi, da bi delala dobre vojake, nasprotno pa se je pokazalo, da je pri vojni mešanih narodnost treba a) da se prostaki privadijo vsi umevati eno povelje, b) da pa nič manj ni treba, da vsak častnik poleg splošnega zapoveljnega jezika v vojni (pri nas naravno nemškega) tudi ume jezik ali jezike vojakov, katerim ima zapovedavati. V delegacijah je sicer znani koroški poslanec Dumreicher tudi trdeč, da se morata prost vojak in častnik razumeti, zahteval, da se morajo v ta namen nemščine učiti vsi tisočeri in tisočeri nenemški vojaki. Tudi v vojni nahajajajo se še celo veljavni členi, ki so pravcati nemški centralisti v duhu Dumreicherjevim, katere izrekoma mrzi vse, kar je slovanskega in katerim je vsak človek, ki dobro ali rad govori slovensko, hrvaško, češko ali poljsko, takoj že panslavist.

Dobro vemo, da tako mrženje večinoma izvira od tod, ker dotični gospodje ne umejo nobenega slovanskega jezika in se jim ne ljubi, priučiti si ga.

Toliko bolj nas veseli čuti, da poveljnik fcm. baron Schönfeld ne spada v vrsto takih častnikov, temveč, da je po ogledovanji ljubljanskega brambovskega polka nad 100 častnikom, ki so ga spremljali pri odhodu priporočal: „pridno učiti se slovenščine, ker častnik mora znati občevati s svojimi vojaki“.

To so besede v soglasji z voljo cesarjevo v soglasji z našim najvišjem vojnim oblastvom in v soglasji z izjavami našega brambovskega ministra pri posvetovanji zadnjega sedaj veljavnega vojnega zakona.

— **Osuševanje ljubljanskega močvirja.** Deželni glavar sklical je za prihodnji ponedeljek dne 16. t. m. zastopnike vsih prizadetih krogov v razgovor, kako naj bi se razdelili stroški osuševanja, kateri kakor znano, znašajo okroglo 1,400.000 gld. V ta namen, da se potem omogočijo daljni, sila nujni koraki za dejansko osuševanje, ki postaja toliko nujnejše, kolikor večje so leto za letom nastajajoče škode vsled povodenj na močvirji.

— **Novoimenovano predsedništvo za deželni odbor in deželni zbor kranjski.** Včerašnja uradna „Wiener Zeitung“ razglaša, da je Njegovo c. kr. Veličanstvo z najvišjem sklepom z dne 2. septembra t. l. deželnega poslanca gosp. dr. Jožefa Poklukarja najmilostiveje imenovati blagovolilo za deželnega glavarja vojvodine Kranjske in deželnega poslanca gosp. Otona barona Apfaltrerna za njegovega namestnika pri vodstvu deželnega zbora.

— **Gozdna in kmetijska razstava na Dunaji** ki bode prihodnje leto, obeta biti enako velika kakor zanimiva. Predmeti razstave, ki so trpežni n. pr. stroji, orodje, modeli, posode za spravljanje ali pošiljanje sadja, posušeno ali v sladkorji spravljeno sadje, bode razstavljeno v stalni razstavi; poleg te pa bodo začasne razstave sadja vsake vrste, za kar bodo prostori brezplačno na razpolaganje. Opat Karl v Melku, vladni svetovalec Ferdinand Schön in računski svetovalec Jožef Trilety, oba na Dunaji, dajejo v tej zadevi na drobna pojasnila, kakor tudi c. kr. kmetijska družba na Dunaji.

— **Velezaslužen mornarski vojak**, podadmiral baron Manfroni, odlikovan z redom Marije Terezije, umrl je te dni še le 57 let star, ter bil slovesno pokopan v Trstu.

— **Razglas.** C. kr. okr. glavarstvo v Kamniku naznanja, da leže načrti za odkup zemljišč za projektirano lokalno železnico Ljubljana-Kamnik, dotični imeniki nepremakljivih posestev in kozolcev z izkazom potov in vodotokov in imeniki razlaščencev pri županstvih v Trzinu, Depalji vasi, Domžalah, Jaršah, Homci, Mengši, Šmarci, Podgorji in Kamniku za vsako teh občin, skupni podrobni načrt pa pri tukajšnjem uradu med uradnimi urami od 9. do 23. septembra 1889. l., da jih more vsakdo pregledati. V tej dobi sme vsaki vdeleženec pri tukajšnjem uradu ustno ali pismeno ugovarjati proti zahtevani razlastitvi ali opominjati, da bi se železnica preložila ali se drugod napravile postaje in dovozne ceste. Omenja se, da smejo vsled § 18 postave o razlastitvi z dne 18. f bruvarija 1878, št. 30. drž zak, razlastitveno razsodbo pobijati samo tisti razlaščenci ali njihovi pravi nasledniki, ki so o pravem času podali ugovore proti razlastitvi.

— **Glasbena Matica.** Oni učenci, ki želé vstopiti v šolo „Glasbene Matice“, zglase naj se dne 16. in 17. septembra t. l. od 9. do 12. ure dopoludne in od 3. do 6. ure popoludne v šolskih prostorih (Virantova hiša II. nadstropje), kjer se bode vršilo vpisovanje. Poučevalo se bode v igri na klavirji, na goslih in na raznih druzih inštrumentih, v petji, teoriji in harmoniji. V glasbeno šolo vsprejmo se samo otroci udov „Glasbene Matice“. Učnina za enega učenca znaša 1 gld. na mesec, udnina za rodbino 2. gld. za celo leto in vpisnina 1 gld., ka-

tere zneske vplačati je takoj pri vsprejemu. Učenci, ki se bodo pozneje oglasili, se ne bodo mogli vzprejeti.

Odbor.

Odlikovanje. Presvetli cesar je v priznanje zaslug za napravo zemljiških knjig podelil podpredsedniku pri graškem deželnem nadsodišči, gosp. Hermanu Schmeidel-u, viteštvo, dež. nadsodišča svetovalcu v Gradci, g. K. Klimbacherju, red železne krone tretje vrste ter izrekel Najvišje priznanje gg. predsednikoma deželnih sodišč Fr. Kočevarju v Ljubljani in dr. Fr. baronu Myliusu v Celovcu.

— **C. kr. obrtni strokovni šoli.** V Ljubljani, Virantova hiša, I. nadstropje. — A. Strokovna šola za lesno industrijo ima namen, učiti na podlagi primernega teoretičnega in praktičnega poduka najvažnejše stroke lesnega obrta in ima naslednje tri oddelke: a) za stavbeno in pohišno mizarstvo, b) za rezbarstvo (podobarstvo), c) za strugarstvo. — Pouk traja štiri leta in obsega te-le predmete: 1. krščanski nauk, 2. nemški jezik, 3. slovenski jezik, 4. aritmetiko in računsko geometrijo, 5. mehaniko in prvotni pouk o strojih, 6. tehnologijo lesa, 7. obrtno knjigovodstvo, 8. poslovne sestavke, 9. arhitektonsko oblikoslovje, 10. začetno prosto risanje, 11. geometrijsko risanje, 12. projekcijsko risanje in nauk o sencah, 13. prosto risanje po modelih, 14. strokovno risanje, 15. modelovanje, 16. tehniška zvrševalna dela, 17. lepopisje. 18. praktični pouk. Učenci so redni ali pa izvanredni; prvi obiskujejo šolo v vseh predmetih, drugi pa so vpisani le v nekaterih strokah. Pouk je brezplačen. Spričevalo o dovršeni šoli daje pravico do samostojnega zvrševanja dotičnega obrta. — B. Strokovna šola za umetno vezenje in šivanje čipek. Pouk traja dve leti ter obsega naslednje predmete: 1. krščanski nauk, 2. nemški jezik, 3. slovenski jezik, 4. računstvo, 5. delavsko knjigovodstvo, 6. tehnologija vezenja, 7. oblikoslovje umetnega vezenja, 8. začetno risanje, 9. krojno risanje, 10. strokovno risanje, 11. praktični pouk v belem in pisanem vezenji ter šivanji čipek. Učenke so redne in izvanredne slušateljice; poslednje obiskujejo le nekatere prostovoljno izvoljene predmete. Pouk je brezplačen. — Vpisovanje (za oba zavoda) se vrši dne 14. septembra zjutraj in popoludne. Učenci (učenke), ki mislijo na novo vstopiti, zglase naj se s svojimi stariši ali pa z njihovimi namestniki v pisarni vodstva strokovnih šol (v Virantovi hiši, vhod v Zvezdarskih ulicah), ter naj prineso seboj spričevalo ljudske šole in dokaz, da so dovršili štirinajsto leto; bivši učenci (učenke) naj se prijavijo 14. septembra s spričevalom o prvem šolskem letu. — Na obeh šolah se prične šolsko leto zdnem 16. septembra 1889.

C. kr. vodstvo strokovnih šol.

— **Škoda vsled povodnji Blatna Brezovica na ljubljanskem močvirji.** Povodenj, katera je zadnje dni meseca julija tega leta preplavila večji del ljubljanskega močvirja, prizadela je po nadrobnem izkazu županstva Vrhniškega v davkovski občini Blatna Brezovica škode za 30.225 gld. 50 kr. ter se razdeli ta škoda na sledeče uničene poljske pridelke: krompirja 5.566 stotov, fižola 1.464 mernikov, zelja 704 stote, korenja 795 stotov, buč 454 stotov, ajde 7.011 mernikov, rži 28 mernikov, turšice 161 mernikov, ovsa 1.606 mernikov in sena 6.000 stotov.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Cesarjevo potovanje po Galiciji, z glavnim stanom v Krakovjec-u končalo se je v ponedeljek, cesar sprejet je bil povsod z presrčnim navdušenjem in gotovo je, da mu je tako sijajen sprejem zelo olajšal trpljenje spremljanja težavnih in nepretrganih vojnih vaj. Cesarja spremljali so gališki cesarski namestnik in pa deželni maršal, k cesarjevemu obedu vabljen je bil enkrat tudi predsednik državnega zbora dr. Smolka.

Včeraj zjutraj dospel je cesar nazaj na češko zemljo v Litomišlje, kjer ga je slovesno sprejel sedaj že vpokojen deželni c. kr. namestnik baron Kraus in pa deželni maršal knez Jurij Lobkovic, zastopniki mesta in pa deputacije, ki so se postavile pri vhodu s kolodvora poldrugi kilometer na dolgo. Z Dunaja pripeljali so se v Litomišlje k vojaškim vajam nadvojvoda Franc Salvator, minister grof Kalnoky in poveljnik baron König.

Na večer sinoči bilo je mesto sijajno razsvitljeno, društva zbrala so se z baklado pod stanam cesarjevem in ko se je cesar prikazal na oknu ni bilo konca in kraja živahnemu slavaklicanju.

Kraji v katerih cesar biva nekoliko dni, kažejo mešano, češko in nemško prebivalstvo in morebiti, da vendar ne ostane brez vtisa navzočost cesarjeva na češki zemlji za konečno spravo med narodnostima te lepe in bogate dežele.

Cesar sam dal je te dni sijajen dokaz naklonjenosti svoje za češko deželo z imenovanjem grofa Franc Thun-a za cesarskega namestnika v tej zemlji, na mesto sedaj vpokojenega barona Kraus-a.

Nov namestnik Češke je že sam na sebi lep kos programa. Malo nad 40 let star bogat češki veleposestnik, zet kneza Karola Schwarzenberg-a, soroden najodličnejšim plemenitašem češkega kraljestva, izobražen enako po svojih studijah, kakor bogatih skušnjah, nastopi takoj prvim korakom na čelo politične uprave češkega kraljestva, pokazal se je vedno zvestega prijatelja češkega naroda, pravičen prav tako nemškemu narodu, zanesljivega domoljuba avstrijskega, pa odločen nasprotnikl pretirancev v češkem kakor v nemškem taboru, izrekel je pred malo časom gorko željo, da naj bi cesar kinčal 40letnico svojega vladanja s tem, da si da na glavo položiti krono češkega kraljestva.

Da je to sila pomenljiv korak Taaffejeve politike, to nam najbolj kaže obupljivo tarnanje levičarskih li-

stov. izrekoma glasilu združene levice „Neue Fr. Presse“ zdi se naravnost nerazumljivo, kako je to imenovanje mogoče po oni cesarjevi napitnici v Berolinu. Nemško pa še bolj edninosti države udano prebivalstvo v Avstriji bliža se teškim dnem. Pripravljeno mora biti nato, da se tudi one besede prestolnega govora, katere govore o spoštovanji pred pravnim prepričanjem Čehov, zbudi iz desetletnega spanja in da na vrhunec zopet pridejo vprašanja, katerih pokop so največji občudovalci Taaffejevi njemu šteli v hvalo.

„Pester Lloyd“ pa piše: Kraus odhaja. Thun prihaja sicer, pa vse ostane pri starem.

Nemška. — Dan prihoda ruskega cara na Nemško postal je zopet negotov ali pa se prikriva namenoma.

Prejšnji teden bile so na Saksonskem velike vojne vaje, katerih se je kot najvišji vojskovodja vdeležil tudi nemški cesar. Naravno, da se je že takemu gostu na čast priredil slavnostni obed in pri tem napil je kralj Saksonski naj pred nemškemu cesarju, potem pa je odzdravil cesar kralju. — Kralj je poleg druzega rekel v napitnici: Sprejmite veličanstvo zagotovilo, da kakor smo mi stari v hudih in dobrih dneh zvesti bili svojemu slavljenemu cesarju, Vašemu pokojnemu dedu, da bodemo tako mi, kakor mlajši tega dvanajstega vojnega oddelka, kakor tudi vsi naši nasledniki, veselo ubogali na klic Vašega veličanstva, kader bo to zahtevala nevarnost domovine.

Cesar Viljem pa je v svoji napitnici rekel poleg druzega: Vesel in ginjenega srca primem s tega mesta kjer je pred 7 leti moj rajni ded izrekel polno priznanje 12. vojnemu oddelku, za besedo, da spolnim Vašemu veličanstvu nasproti dolžnost hvaležnosti, velik dolg je, katerega mi je poravnati.

Veliko let je Vaše veličanstvo z nepremakljivo zvestobo ravno zame skrbelo in se zame brigalo, kakor Vašemu veličanstvu znano me je moj pokojni oče nekdaj Vašemu veličanstvu posebej priporočil s prošnjo, da Vi zame skrbite, ako se njemu pripeti kaj človeškega. Vaše veličanstvo je to prošnjo velikodušno spolnilo. Nahajam že veliko let svojega življenja v Vašem veličanstvu srčnega prijatelja in očetovskega svetovalca. Zelo me veseli, da tukaj izrazim svojo zahvalo. V Vašem veličanstvu častim sočastnika, ki je pod poveljstvom rajnega mojega deda vspešno sodeloval s slavno roko k pridobitvi stare prostosti in pri novi ustanovitvi nemške države.

Sezimo toraj po kozarcih in pimo na zdravje visocega gospoda, v bitkah skušenega vodje očeta svoje domovine, ki je mogel še pred malo meseci praznovati s svojim ljudstvom neprimerljivo lep praznik, na zdravje njegovega veličanstva kralja Alberta, on naj živi!

Pariški časniki vedo pripovedovati, da so v Berolinu v zapor dej li nekaj napadnikov, in to spravljajo v zvezo z naznanjenim prihodom, ruskega cara na Nemško.

Ni sicer izključeno, da so v Berolinu kako nevarno osebo spravili v zapor, prav gotovo pa je to, da francoski merodajni krogi nimajo pred ničemur večji in opravičen strah, kakor pred tem, ko bi se Nemška in Ruska me saboj bolj sprijaznile in bi postala potem Francoska čisto osamljena. To zna biti pravi vzrok, zakaj ravno sedaj Francoski časniki vedo toliko pripovedovati o napadnikih in nihilistih v Berolinu, — in zakaj je že kot gotov naznanjen prihod ruskega cara, mahoma postal negotov.

Srbska. — Kraljica pride v Beligrad, akoravno ji tega nihče ni dovolil, ker ona pravi, da ne pride kot kraljica, pač kot mati, in tej nima nihče pravice braniti, da pride k svojemu sinu. Natalija odpotovala je že z Jalte in se bode v Belem Gradu nastanila v privatnem stanovanji.

Belgija. — Minuli petek vnela se je v Avtwerpnu — velika mrožina (nad 2 milijona) nakopičenih patronov, potem pa še velika zaloga petroleja. Vsled razpokanja bilo je takoj usmrtenih 125 ljudi, teško ranjenih pa nad 80. Kralj sam obiskal je mesto velike nesreče.

Najnovejše vesti.

Z Dunaja. — Pri deželno-zborski volitvi v Leopoldovem predmestji zmagal je profesor Süss s skoraj trikratno večino, zoper protisemitična dva kandidata. Nesloga tlači, to je zopet pokazala ta volitev; kakor poroča „Politik“ so se Čehi zdržali volitve, ker so jim protisemiti prav tako sovražni, kot filosemiti.

Nadrobna poročila o sprejemu cesarjevem v Litomišlju kažejo, da so tam skoraj vse deputacije cesarja pozdravljale po češko, in da se je cesar tudi skoraj brez izjeme zahvaljeval po češki, tako mestnemu županu, tako načelniku okrajnega zastopa vsih sosednih mest in okrajnih zastopov, kakor tudi združenih veteranskih društev.

Žitna cena

v Ljubljani 31. avgusta 1889.

Hektoliter: pšenice domače 5 gold. 83 kr. — banaške 6 gold. 80 kr. — turšice 5 gold. 30 kr. — soršice 5 gld. 80 kr. — rži 4 gold. 50 kr. — ječmena 4 gold. 33 kr. — ovsa 3 gold. — kr. — ajde 4 gold. 33 kr. — ovsa 2 gold. 44 kr. — Krompir 2 gold. 41 kr. 100 kilogramov.

V Kranji.

Hektoliter: Pšenica 6 gold. 18 kr. — Rrž 4 gold. 55 kr. — Oves 2 gold. 60 kr. — Turšica 4 gold. 54 kr. — Ječmen 1 gold. 22 kr. — Ajda 4 gold. 22 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gold. 60 kr. — Seno 2 gold. — kr. — Špeh 1 kilog. 44 kr.

Odgovorni urednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.